

ଓଁ ଶ୍ରୀ ଗଣେଶାୟ ନମଃ

ପ୍ରାଚୀନ ଭାରତୀୟ ବୈଦିକ ସାହିତ୍ୟ

Vedic Literature of Ancient India

ଶୁକ୍ଳ ଯଜୁର୍ବେଦ ବାଜସନେୟୀ କାଣ୍ବ ସଂହିତା

(शुक्ल यजुर्वेद - वाजसनेयी काण्व संहिता)

(Shukla Yajurveda - Vaajasaneyi Kaanva Samhitaa)

ସଂପାଦନ - ଶ୍ରୀ ପ୍ରକାଶ ପ୍ରଧାନ

Editor – Prakash Pradhan

ଭାଷା - ସଂସ୍କୃତ-ଓଡ଼ିଆ

Language – Sanskrit - Odia

ଶୁଦ୍ଧିକରଣ (Proofreading by)

ଶ୍ରୀ କମଳ ଲୋଚନ ପଣ୍ଡା

ଶ୍ରୀ ଶେଷଦେବ ଦାଶ

ଶ୍ରୀ ପ୍ରକାଶ ପ୍ରଧାନ

ସଂପାଦନା

prakash@scholarshoppe.com

ଶୁଦ୍ଧିକରଣ

ଶ୍ରୀ କମଳ ଲୋଚନ ପଣ୍ଡା

ଜିଲ୍ଲା ଅଧ୍ୟକ୍ଷ, ବୈଦିକ ବ୍ରାହ୍ମଣ ପରିଷଦ,
ସମ୍ବଲପୁର, ଓଡ଼ିଶା

klpandajsg@gmail.com

ଶ୍ରୀ ସେଷଦେବ ଦାଶ

ପୋତାମାରି ଗଡ଼, ସାନଖେମୁଣ୍ଡି,
ଗଞ୍ଜାମ, ଓଡ଼ିଶା

sesanirbhaya@gmail.com

ବୈଦିକ ଅଧ୍ୟାୟ

|| ଅଥ ଷୋଡଶୋଧ୍ୟାୟଃ ||

ଅଗ୍ନେ ଜାତାନ୍ ପ୍ରଶୁଦା ନଃ ସପତ୍ନାନ୍ ପ୍ରତ୍ୟଜାତାଞ୍ଜାତବେଦୋ ନୁଦସ୍ତୁ ।
ଅଧି ନୋ ବ୍ରୁହି ସୁମନା ଅହେଳଂସ୍ତବ ସ୍ୟାମ ଶର୍ମଂସ୍ତ୍ରିବରୂପ ଉଦ୍-ଭୌ ||୧|| ୧

ସହସ୍ରା ଜାତାନ୍ ପ୍ରଶୁଦା ନଃ ସପତ୍ନାନ୍ ପ୍ରତ୍ୟଜାତାନୁଦ ଜାତବେଦଃ ।
ଅଧି ନୋ ବ୍ରୁହି ସୁମନସ୍ୟମାନୋ ବୟଃ ସ୍ୟାମ ପ୍ରଶୁଦା ନଃ ସପତ୍ନାନ୍ ।
ଷୋଳଶୀ ସ୍ତୋମ ଓଜୋ ଦ୍ରବିଶଂ ଚତୁଷ୍ଟତ୍ୱାରିଂଶ ସ୍ତୋମୋ ବର୍ତ୍ତୋ ଦ୍ରବିଶମ୍ ||୨|| ୨

ଅଗ୍ନେଃ ପୁରୀଷମସ୍ୟସ୍ତୋ ନାମ ତାଂ ତ୍ୱା ବିଶ୍ୱେ ଅଭିଗୃଣନ୍ତୁ ଦେବାଃ ।
ସ୍ତୋମପୃଷ୍ଠା ଘୃତବତୀହ ସୀଦ ପ୍ରଜାବଦସ୍ତେ ଦ୍ରବିଶାୟଜସ୍ତୁ ||୩|| ୩

ଏବଶ୍ଚନ୍ଦୋ ବରିବଶ୍ଚନ୍ଦଃ ଶମ୍ଭୁଶ୍ଚନ୍ଦଃ ପରିଭୁଶ୍ଚନ୍ଦଃ ।
ଆଛକ୍ଚନ୍ଦୋ ମନଶ୍ଚନ୍ଦୋ ବ୍ୟଚଶ୍ଚନ୍ଦଃ ||୪|| ୪

ସିନ୍ଧୁଶ୍ଚନ୍ଦଃ ସମୁଦ୍ରଶ୍ଚନ୍ଦଃ ସରିରଂ ଛନ୍ଦଃ ।
କକୁପ୍ ଛନ୍ଦସ୍ତ୍ରକକୁପ୍ ଛନ୍ଦଃ କାବ୍ୟଂ ଛନ୍ଦୋ ଅତଃ କୁପଂ ଛନ୍ଦଃ ||୫|| ୫

ଅକ୍ଷରପଞ୍ଜିଶ୍ଚନ୍ଦଃ ପଦପଞ୍ଜିଶ୍ଚନ୍ଦୋ ବିଷ୍ଣୁରପଞ୍ଜିଶ୍ଚନ୍ଦଃ କ୍ଷୁରୋଭ୍ରାଜଶ୍ଚନ୍ଦଃ ।
ଆଛକ୍ଚନ୍ଦଃ ପ୍ରଛକ୍ଚନ୍ଦଃ ସଂୟକ୍ଚନ୍ଦୋ ବିୟକ୍ଚନ୍ଦଃ ||୬|| ୬

ବୃହକ୍ଚନ୍ଦୋ ରଥନ୍ତରଂ ଛନ୍ଦୋ ନିକାୟଶ୍ଚନ୍ଦୋ ବିବଧଶ୍ଚନ୍ଦଃ ।
ଗିରଶ୍ଚନ୍ଦୋ ଭ୍ରଜଶ୍ଚନ୍ଦଃ ସଂସ୍ତୁପ୍ ଛନ୍ଦୋନୁଷ୍ଟୁପ୍ ଛନ୍ଦଃ ||୭|| ୭

ଏବଶ୍ଚନ୍ଦୋ ବରିବଶ୍ଚନ୍ଦୋ ବୟଶ୍ଚନ୍ଦୋ ବୟସ୍କୁଶ୍ଚନ୍ଦଃ ।
ବିଷ୍ଣୁର୍ଧାଶ୍ଚନ୍ଦୋ ବିଶାଳଂ ଛନ୍ଦଶ୍ଚଦିଶ୍ଚନ୍ଦୋ ଦୂରୋହଣଂ ଛନ୍ଦଃ ।
ତନ୍ତ୍ରଂ ଛନ୍ଦୋ ଅଙ୍କାଙ୍କଂ ଛନ୍ଦଃ ||୮|| (୧) ୮

ରଶ୍ମିନା ସତ୍ୟାୟ ସତ୍ୟଂ ଜିନ୍ଦୁ ପ୍ରେତିନା ଧର୍ମଣା ଧର୍ମଂ ଜିନ୍ଦୁ ।
ଅନ୍ନିତ୍ୟା ଦିବା ଦିବଂ ଜିନ୍ଦୁ ସନ୍ନିନାନ୍ତରିକ୍ଷେଣାନ୍ତରିକ୍ଷଂ ଜିନ୍ଦୁ ॥୧॥ ୯

ପ୍ରତିଧିନା ପୃଥିବ୍ୟା ପୃଥିବୀଂ ଜିନ୍ଦୁ ବିଷ୍ଣୁମ୍ଭେନ ବୃଷ୍ଟ୍ୟା ବୃଷ୍ଟିଂ ଜିନ୍ଦୁ ।
ପ୍ରବୟାହ୍ନାହର୍ଜିନ୍ଦୁନ୍ୟା ରାତ୍ର୍ୟା ରାତ୍ରୀଂ ଜିନ୍ଦୁ ॥୨॥ ୧୦

ଉଶିଜା ବସୁଭ୍ୟୋ ବସୁଜ୍ଞିନ୍ଦୁ ପ୍ରକେତେନାଦିତ୍ୟେଭ୍ୟ ଆଦିତ୍ୟାଜ୍ଞିନ୍ଦୁ ।
ତନ୍ତୁନା ରାୟସ୍ତୋଷେଣ ରାୟସ୍ତୋଷଂ ଜିନ୍ଦୁ ସଂସର୍ପେଣ ଶୁଭାୟ ଶୁଭଂ ଜିନ୍ଦୁ ॥୩॥ ୧୧

ଏଲେନୌଷଧୀଭିରୋଷଧୀର୍ଜନ୍ମୋତ୍ତମେନ ତନ୍ତୁଭିସ୍ତନ୍ତୁର୍ଜିନ୍ଦୁ ।
ବୟୋଧସାଧୀତେନାଧୀତଂ ଜିନ୍ଦୁଭିଜିତା ତେଜସା ତେଜୋ ଜିନ୍ଦୁ ॥୪॥ ୧୨

ପ୍ରତିପଦସି ପ୍ରତିପଦେ ତ୍ୱାନୁପଦସ୍ୟାନୁପଦେ ତ୍ୱା ।
ସମ୍ପଦସି ସମ୍ପଦେ ତ୍ୱା ତେଜୋଽସି ତେଜସେ ତ୍ୱା ॥୫॥ ୧୩

ତ୍ରିବୃଦସି ତ୍ରିବୃତେ ତ୍ୱା ପ୍ରବୃଦସି ପ୍ରବୃତେ ତ୍ୱା ।
ବିବୃଦସି ବିବୃତେ ତ୍ୱା ସବୃଦସି ସବୃତେ ତ୍ୱା ॥୬॥ ୧୪ (୮୭୩)

ଆକ୍ରମୋଽସ୍ୟାକ୍ରମାୟ ତ୍ୱା ସଙ୍କ୍ରମୋଽସି ସଙ୍କ୍ରମାୟ ତ୍ୱା ।
ଉକ୍ରମୋଽସ୍ତ୍ୟୁକ୍ରମାୟ ତ୍ୱୋକ୍ରାନ୍ତିରସ୍ତ୍ୟୁକ୍ରାନ୍ତ୍ୟେ ତ୍ୱା ।
ଅଧିପତିନୋର୍ଜୋର୍ଜଂ ଜିନ୍ଦୁ ବେଷଶ୍ରୀଃ କ୍ଷତ୍ରାୟ କ୍ଷତ୍ରଂ ଜିନ୍ଦୁ ॥୭॥ (୨) ୧୫

ରାଜ୍ୟସି ପ୍ରାଚୀ ଦିଗ୍ୱସବସ୍ତେ ଦେବା ଅଧିପତୟଃ । ଅଗ୍ନିର୍ହେତୀନାଂ ପ୍ରତିଧର୍ତ୍ତା ॥୧॥ ୧୬

ତ୍ରିବୃତ୍ ତ୍ୱା ସ୍ତୋମଃ ପୃଥିବ୍ୟାଃ ଶ୍ରୟତ୍ୱାଜ୍ୟମୁକ୍ତ୍ୟମବ୍ୟଥାୟୈ ସ୍ତୃଭାତୁ ।
ରଥନ୍ତରଃ ସାମ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ୍ୟା ଅନ୍ତରିକ୍ଷେ ॥୨॥ ୧୭

ଋଷୟସ୍ତା ପ୍ରଥମଜା ଦେବେଷୁ ଦିବୋ ମାତ୍ରୟା ବରିମ୍ବଣା ପ୍ରଥନ୍ତୁ ।
ବିଧର୍ତ୍ତା ଚାୟମପିପତିଷ୍ଠ ତେ ତ୍ୱା ସର୍ବେ ସଂବିଦାନା ନାକସ୍ୟ
ପୃଷ୍ଠେ ସ୍ୱର୍ଗେ ଲୋକେ ଯଜମାନଂ ଚ ସାଦୟନ୍ତୁ ॥୩॥ ୧୮

ବିରାଜସି ଦକ୍ଷିଣା ଦିଗୁଦ୍ରାସ୍ତେ ଦେବା ଅପିପତୟଃ । ଇନ୍ଦ୍ରୋ ହେତୀନାଂ ପ୍ରତିଧର୍ତ୍ତା ॥୪॥ ୧୯
ପଞ୍ଚଦଶସ୍ତା ସ୍ତୋମଃ ପୃଥିବ୍ୟାଃ ଶ୍ରେୟତୁ ପ୍ର ଭଗମୁକ୍ଥମବ୍ୟଥାୟୈ ସ୍ତୁତ୍ୱାତୁ ।
ବୃହସ୍ପାମ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ୍ୟା ଅନ୍ତରିକ୍ଷେ ॥୫॥ ୨୦

ଋଷୟସ୍ତା ପ୍ରଥମଜା ଦେବେଷୁ ଦିବୋ ମାତ୍ରୟା ବରିମ୍ବଣା ପ୍ରଥନ୍ତୁ ।
ବିଧର୍ତ୍ତା ଚାୟମପିପତିଷ୍ଠ ତେ ତ୍ୱା ସର୍ବେ ସଂବିଦାନା ନାକସ୍ୟ
ପୃଷ୍ଠେ ସ୍ୱର୍ଗେ ଲୋକେ ଯଜମାନଂ ଚ ସାଦୟନ୍ତୁ ॥୬॥ ୨୧

ସମ୍ରାଜସି ପ୍ରତୀଚୀ ଦିଗାଦିତ୍ୟାସ୍ତେ ଦେବା ଅପିପତୟଃ ।
ବରୁଣୋ ହେତୀନାଂ ପ୍ରତିଧର୍ତ୍ତା ॥୭॥ ୨୨

ସପ୍ତଦଶସ୍ତା ସ୍ତୋମଃ ପୃଥିବ୍ୟାଃ ଶ୍ରେୟତୁ ମରୁତ୍ୱତୀୟମୁକ୍ଥମବ୍ୟଥାୟୈ ସ୍ତୁତ୍ୱାତୁ ।
ବୈରୂପଃ ସାମ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ୍ୟା ଅନ୍ତରିକ୍ଷେ ॥୮॥ ୨୩

ଋଷୟସ୍ତା ପ୍ରଥମଜା ଦେବେଷୁ ଦିବୋ ମାତ୍ରୟା ବରିମ୍ବଣା ପ୍ରଥନ୍ତୁ ।
ବିଧର୍ତ୍ତା ଚାୟମପିପତିଷ୍ଠ ତେ ତ୍ୱା ସର୍ବେ ସଂବିଦାନା ନାକସ୍ୟ
ପୃଷ୍ଠେ ସ୍ୱର୍ଗେ ଲୋକେ ଯଜମାନଂ ଚ ସାଦୟନ୍ତୁ ॥୯॥ ୨୪

ସ୍ୱରାଜସ୍ୱୀଦୀଚୀ ଦିତ୍ ମରୁତସ୍ତେ ଦେବା ଅପିପତୟଃ ।
ସୋମୋ ହେତୀନାଂ ପ୍ରତିଧର୍ତ୍ତା ॥୧୦॥ ୨୫

ଏକବିଂଶସ୍ତା ସ୍ତୋମଃ ପୃଥିବ୍ୟାଃ ଶ୍ରେୟତୁ ନିଷ୍ଠେବଲ୍ୟମୁକ୍ଥମବ୍ୟଥାୟୈ ସ୍ତୁତ୍ୱାତୁ ।
ବୈରାଜଃ ସାମ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ୍ୟା ଅନ୍ତରିକ୍ଷେ ॥୧୧॥ ୨୬

ରକ୍ଷୟନ୍ତୁ ପ୍ରଥମଜା ଦେବେଷୁ ଦିବୋ ମାତ୍ରୟା ବରିମ୍ବଣା ପ୍ରଥନ୍ତୁ ।
ବିଧର୍ତ୍ତା ଚାୟମପିପତିଷ୍ଠ ତେ ତ୍ୱା ସର୍ବେ ସଂବିଦାନା ନାକସ୍ୟ
ପୃଷ୍ଠେ ସ୍ୱର୍ଗେ ଲୋକେ ଯଜମାନଂ ଚ ସାଦୟନ୍ତୁ ॥୧୭॥ ୨୭

ଅଧିପତ୍ନୀସି ବୃହତୀ ଦିଗ୍ବିଶ୍ୱେ ତେ ଦେବା ଅଧିପତୟଃ ।
ବୃହସ୍ପତିର୍ହେତନାଂ ପ୍ରତିଧର୍ତ୍ତା ॥୧୮॥ ୨୮ (୮୭୭)

ତ୍ରିଶବତ୍ରୟସ୍ତ୍ରିଂଶୋ ତ୍ୱା ସ୍ତୋମୌ ପୃଥିବ୍ୟାଂ ଶ୍ରୟତାଂ ବୈଶ୍ୱଦେବାଗ୍ନିମାରୁତେ
ଭକ୍-ଥେ ଅବ୍ୟଥାୟୈ ସ୍ତୁତ୍ତୀତାମ୍ ।
ଶାକ୍ବରୈବତେ ସାମନୀ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ୍ୟା ଅନ୍ତରିକ୍ଷେ ॥୧୯॥ ୨୯

ରକ୍ଷୟନ୍ତୁ ପ୍ରଥମଜା ଦେବେଷୁ ଦିବୋ ମାତ୍ରୟା ବରିମ୍ବଣା ପ୍ରଥନ୍ତୁ ।
ବିଧର୍ତ୍ତା ଚାୟମପିପତିଷ୍ଠ ତେ ତ୍ୱା ସର୍ବେ ସଂବିଦାନା ନାକସ୍ୟ
ପୃଷ୍ଠେ ସ୍ୱର୍ଗେ ଲୋକେ ଯଜମାନଂ ଚ ସାଦୟନ୍ତୁ ॥୧୫॥ (୩) ୩୦

ଅୟଂ ପୁରୋ ହରିକେଶଃ ସୂର୍ଯ୍ୟରଶ୍ମିସ୍ତସ୍ୟ ରଥଗୃହଂ ରଥୌଜାଶ୍ଚ ସେନାନୀଗ୍ରାମଣ୍ୟୌ ।
ପୁଞ୍ଜିକସ୍ଥଲା ଚ କ୍ରତୁସ୍ଥଲା ଚାୟୁରସ୍ରୌ ଦତ୍-କ୍ଷ-ଶବଃ ପଶବୋ ହେତିଃ ପୌରୁଷେୟୋ
ବଧଃ ପ୍ରହେତିଃ ॥୧॥ ୩୧

ତେଭ୍ୟା ନମୋ ଅସ୍ତୁ ତେ ନୋ ମୃଳୟନ୍ତୁ ତେ ନୋଽବନ୍ତୁ ।
ତେ ଯଂ ଦ୍ୱିଷ୍ଣୋ ଯଶ୍ଚ ନୋ ଦୈଷ୍ଠି ତମେଷାଂ ଜନ୍ମେ ଦଧ୍ନଃ ॥୨॥ ୩୨

ଅୟଂ ଦକ୍ଷିଣା ବିଶ୍ୱକର୍ମା ତସ୍ୟ ରଥସ୍ତନଂ ରଥେଚିତ୍ରଂ ସେନାନୀଗ୍ରାମଣ୍ୟୌ ।
ମେନକା ଚ ସହଜନ୍ୟା ଚାୟୁରସ୍ରୌ ଯାତୁଧାନା ହେତୀ ରକ୍ଷାଂସି ପ୍ରହେତିଃ ॥୩॥ ୩୩

ତେଭ୍ୟା ନମୋ ଅସ୍ତୁ ତେ ନୋ ମୃଳୟନ୍ତୁ ତେ ନୋଽବନ୍ତୁ ।
ତେ ଯଂ ଦ୍ୱିଷ୍ଣୋ ଯଶ୍ଚ ନୋ ଦୈଷ୍ଠି ତମେଷାଂ ଜନ୍ମେ ଦଧ୍ନଃ ॥୪॥ ୩୪

ଅୟଂ ପଶ୍ଚାଦ୍ବିଶ୍ବବ୍ୟାପାରାସ୍ତସ୍ୟ ରଥପ୍ରୋତଶ୍ଚାସମରଥଶ୍ଚ ସେନାନୀଗ୍ରାମଣ୍ୟୌ ।
ପ୍ରମୋଚନ୍ତୀ ତାନୁମୋଚନ୍ତୀ ତାୟରସୌ ବ୍ୟାହା ହେତିଃ ସର୍ପା ପ୍ରହେତିଃ ॥୫॥ ୩୫

ତେଭ୍ୟା ନମୋ ଅସ୍ତୁ ତେ ନୋ ମୃଳୟନ୍ତୁ ତେ ନୋଽବନ୍ତୁ ।
ତେ ଯଂ ଦ୍ବିଷ୍ଣୋ ଯଶ୍ଚ ନୋ ଦୈଷ୍ଠି ତମେଷାଂ ଜନ୍ମେ ଦଧ୍ନଃ ॥୬॥ ୩୬

ଅୟମୁତ୍ତରାସ୍ରଂୟଦ୍ବସୁସ୍ରସ୍ୟ ତାର୍ଷ୍ୟଶ୍ଚାରିଷ୍ଟନେମିଶ୍ଚ ସେନାନୀଗ୍ରାମଣ୍ୟୌ ।
ବିଶ୍ଵାତୀ ଚ ଘୃତାତୀ ତାୟରସା ଆପୋ ହେତିର୍ବାତଃ ପ୍ରହେତିଃ ॥୭॥ ୩୭

ତେଭ୍ୟା ନମୋ ଅସ୍ତୁ ତେ ନୋ ମୃଳୟନ୍ତୁ ତେ ନୋଽବନ୍ତୁ ।
ତେ ଯଂ ଦ୍ବିଷ୍ଣୋ ଯଶ୍ଚ ନୋ ଦୈଷ୍ଠି ତମେଷାଂ ଜନ୍ମେ ଦଧ୍ନଃ ॥୮॥ ୩୮

ଅୟମୁପର୍ଯ୍ୟବ୍ଦସୁସ୍ରସ୍ୟ ସେନଜିହ୍ଵ ସୁଷେଶଶ୍ଚ ସେନାନୀଗ୍ରାମଣ୍ୟୌ ।
ଉର୍ବଶୀ ଚ ପୂର୍ବଚିତ୍ତିଶ୍ଚାୟରସା ଅବସ୍ତୁର୍ଜନ୍-ହେତିର୍ବିଦ୍ୟୁତ୍-ପ୍ରହେତି ॥୯॥ ୩୯

ତେଭ୍ୟା ନମୋ ଅସ୍ତୁ ତେ ନୋ ମୃଳୟନ୍ତୁ ତେ ନୋଽବନ୍ତୁ ।
ତେ ଯଂ ଦ୍ବିଷ୍ଣୋ ଯଶ୍ଚ ନୋ ଦୈଷ୍ଠି ତମେଷାଂ ଜନ୍ମେ ଦଧ୍ନଃ ॥୧୦॥ (୪) ୪୦

ଅଗ୍ନିର୍ମୂର୍ଧା ଦିବଃ କକୁପ୍ତଃ ପୃଥିବ୍ୟା ଅୟମ୍ । ଅପାଃ ରେତାଃସି ଜିହ୍ଵତି ॥୧॥ ୪୧

ଅୟମଗ୍ନିଃ ସହସ୍ରିଣୋ ବାଜସ୍ୟ ଶତନୟୁତିଃ । ମୂର୍ଧା କବୀ ରୟୀଶାମ୍ ॥୨॥ ୪୨

ଦ୍ଵାମଗ୍ନେ ପୁଷ୍ଟରାଦଧ୍ୟଥର୍ବା ନିରମନ୍ତତ । ମୂର୍ଧ୍ନୋ ବିଶ୍ଵସ୍ୟ ବାଘତଃ ॥୩॥ ୪୩ (୮୯୨)

ଭୁବୋ ଯଜ୍ଞସ୍ୟ ରଜସଶ୍ଚ ନେତା ଯତ୍ରା ନିୟୁତ୍-ଭିଃ ସଚସେ ଶିବାଭିଃ ।
ଦିବି ମୂର୍ଧାନଂ ଦଧିଷେ ସ୍ଵର୍ଣ୍ଣାଂ ଜିହ୍ଵାମଗ୍ନେ ଚକୃଷେ ହବ୍ୟବାହମ୍ ॥୪॥ ୪୪

ଅବୋଧ୍ୟଗ୍ନିଃ ସମିଧା ଜନାନାଂ ପ୍ରତି ଧେନୁମିବାୟତୀମୁଷାସମ୍ ।
ୟଦ୍ଘା ଇବ ପ୍ର ବୟାମୁଜ୍ଜିହାନାଃ ପ୍ର ଭାନବଃ ସିସ୍ରତେ ନାକମଞ୍ଚ ॥୫॥ ୪୫

ଅବୋଚାମ କବୟେ ମେଧ୍ୟାୟ ବଚୋ ବନ୍ଧାରୁ ବୃଷଭାୟ ବୃଷ୍ଣେ ।
ଗବିଷ୍ଠିରୋ ନମସା ସ୍ତୋମମଗ୍ନୌ ଦିବୀବ ରୁକ୍ଷମୁରୁବ୍ୟଞ୍ଜମଶ୍ରେତ୍ ॥୭॥ ୪୭

ଅୟମିହ ପ୍ରଥମୋ ଧାୟି ଧାତୃଭିର୍ହୋତା ଯଜିଷ୍ଠୋ ଅଧ୍ବରେଷ୍ଠୀତ୍ୟଃ ।
ୟମପ୍ନବାନୋ ଭୃଗବୋ ବିରୁରୁରୁର୍ବନେଷୁ ଚିତ୍ରଂ ବିଭ୍ରଂ ବିଶେବିଶେ ॥୮॥ ୪୮

ଜନସ୍ୟ ଗୋପା ଅଜନିଷ୍ଠ ଜାଗୃବିରଗ୍ନିଃ ସୁଦକ୍ଷଃ ସୁବିତାୟ ନବ୍ୟସେ ।
ଘୃତପ୍ରତୀକୋ ବୃହତା ଦିବିସ୍ଫୁଗା ଦ୍ୟୁମଦ୍ଭି ଭାତି ଭରତେଭ୍ୟଃ ଶୁଚିଃ ॥୯॥ ୪୯

ତ୍ୱାମଗ୍ନେ ଅଙ୍ଗିରସୋ ଗୁହା ହିତମନ୍ୱବିନ୍ଦଛିଗ୍ରିୟାଣଂ ବନେବନେ ।
ସ ଜାୟସେ ମଥ୍ୟମାନଃ ସହୋ ମହତ୍ତ୍ୱାମାଦୁଃ ସହସ୍ରସ୍ତୁତ୍ରମଙ୍ଗିରଃ ॥୧୦॥ ୫୦

ସଖାୟଃ ସଂ ବଃ ସମ୍ୟଞ୍ଜମିଷଃ ସ୍ତୋମଂ ଚାଗ୍ନୟେ ।
ବର୍ଷିଷ୍ଠାୟ କ୍ଷିତୀନାମୂର୍ତ୍ତୋ ନସ୍ତେ ସହସ୍ରତେ ॥୧୧॥ ୫୧

ସଂସମିଦ୍ୟୁବସେ ବୃଷନ୍ନଗ୍ନେ ବିଶ୍ୱାନ୍ୟୟ ଆ ।
ଇଲୟ୍ୱଦେ ସମିଧ୍ୟସେ ସ ନୋ ବସୁନ୍ୟା ଭର ॥୧୨॥ ୫୨

ତ୍ୱାମଗ୍ନେ ହବିଷ୍ଠୁକ୍ତୋ ଦେବଂ ମର୍ତ୍ତାସ ଇଲତେ ।
ମନ୍ୟେ ତ୍ୱା ଜାତବେଦସଂ ସ ହବ୍ୟା ବକ୍ଷ୍ୟାନୁଷକ୍ ॥୧୩॥ ୫୩

ତ୍ୱାଂ ଚିତ୍ରଶ୍ରବସ୍ତମ ହବନ୍ତେ ବିଷ୍ଣୁ ଜନ୍ତବଃ ।
ଶୋଚିଷ୍ଠେଶଂ ପୁରୁପ୍ରିୟାଗ୍ନେ ହବ୍ୟାୟ ବୋଲହବେ ॥୧୪॥ ୫୪

ଏନା ବୋ ଅଗ୍ନିଂ ନମସୋର୍ତ୍ତୋ ନପାତମାଦୁବେ ।
ପ୍ରିୟଂ ଚେତିଷ୍ଠମରତିଂ ସ୍ୱଧ୍ୱରଂ ବିଶ୍ୱସ୍ୟ ଦୂତମମୃତମ୍ ॥୧୫॥ ୫୫

ବିଶ୍ୱସ୍ୟ ଦୂତମମୃତଂ ବିଶ୍ୱସ୍ୟ ଦୂତମମୃତମ୍ ।
ସ ଯୋଜତେ ଅରୁଷା ବିଶ୍ୱଭୋଜସା ସ ଦୁଦ୍ରବସ୍ତାଦୁତଃ ॥୧୬॥ ୫୬

ସ ଦୁଦ୍ରବତ୍ ସ୍ୱାଦୁତଃ ସ ଦୁଦ୍ରବତ୍ ସ୍ୱାଦୁତଃ ।

ସୁବ୍ରହ୍ମା ଯଜ୍ଞଃ ସୁଶମୀ ବସୁନାଂ ଦେବଃ ରାଧୋ ଜନାନାମ୍ ||୧୬|| ୫୭

ଅଗ୍ନେ ବାଜସ୍ୟ ଗୋମତ ଇଶାନଃ ସହସ୍ରୋ ଯୁହୋ ।

ଅସ୍ତେ ଧେହି ଜାତବେଦୋ ମହି ଶ୍ରବଃ ||୧୭|| ୫୭

ସ ଇଧାନୋ ବସୁଷ୍ଟବିରଗ୍ନିରୀତେନ୍ୟା ଗିରା ।

ରେବଦସ୍ତଭ୍ୟଂ ପୁର୍ବଶୀକ ଦୀଦିହି ||୧୮|| ୫୮

କ୍ଷପୋ ରାଜନ୍ନୁତ ତ୍ୱନାଗ୍ନେ ବସ୍ତୋରୁତୋଷସଃ ।

ସ ତିଗ୍ନଜନ୍ମ ରକ୍ଷସୋ ଦହ ପ୍ରତି ||୧୯|| ୫୯

ଭଦ୍ରୋ ନୋ ଅଗ୍ନିରାଦୁତୋ ଭଦ୍ରା ରାତିଃ ସୁଭଗ ଭଦ୍ରୋ ଅଧୁରଃ ।

ଭଦ୍ରା ଉତ ପ୍ରଶସ୍ତୟଃ ||୨୦|| ୬୦

ଭଦ୍ରା ଉତ ପ୍ରଶସ୍ତୟୋ ଭଦ୍ରଂ ମନଃ କୃଶୁଷ୍ଟ ବୃତ୍ରତୁର୍ଯ୍ୟେ ।

ୟେନା ସମସ୍ତୁ ସାସହଃ ||୨୧|| ୬୧

ୟେନା ସମସ୍ତୁ ସାସହୋଽବ ସ୍ଥିରା ତନ୍ନୁହି ଭୂରି ଶର୍ଯତାମ୍ ।

ବନେମା ତେ ଅଭିଷ୍ଟିଭିଃ ||୨୨|| ୬୨

ଅଗ୍ନିଂ ତଂ ମନ୍ୟେ ଯୋ ବସୁରସ୍ତଂ ଯଂ ଯନ୍ତି ଧେନବଃ ।

ଅସ୍ତମର୍ବନ୍ତ ଆଶବୋଽସ୍ତଂ ନିତ୍ୟାସୋ ବାଜିନ ଇଷଃ ସ୍ତୋତୃଭ୍ୟ ଆଭର ||୨୩|| ୬୩ (୯୧୨)

ସୋ ଅଗ୍ନିର୍ଯୋ ବସୁର୍ଗଣେ ସଂ ଯମାୟନ୍ତି ଧେନବଃ ।

ସମର୍ବନ୍ତୋ ରୟୁଦ୍ରବଃ ସଃ ସୁଜାତାସଃ ସୁରୟ ଇଷଃ ସ୍ତୋତୃଭ୍ୟ ଆଭର ||୨୪|| ୬୪

ଉଭେ ସୁଶ୍ଚନ୍ନ ସର୍ପିଷୋ ଦର୍ବା ଶ୍ରୀଶୀଷ ଆସନି ।

ଉତୋ ନ ଉତ୍-ପୁପୂର୍ଯା ଉକ୍-ଧେଷୁ ଶବସୟତ ଇଷଃ ସ୍ତୋତୃଭ୍ୟ ଆଭର ||୨୫|| ୬୫

ଅଗ୍ନେ ତମଦ୍ୟାଶ୍ଵଂ ନ ସ୍ତୋମୈଃ କ୍ରତୁଂ ନ ଭଦ୍ରଂ ହୃଦିସ୍ଫୁଟମ୍ ।
ରଧ୍ୟାମା ତ ଓହ୍ନିଃ ॥୨୬॥ ୨୬

ଅଧା ହ୍ୟଗ୍ନେ କ୍ରତୋର୍ଭଦ୍ରସ୍ୟ ଦକ୍ଷସ୍ୟ ସାଧୋଃ ।
ରଥୀରୃତସ୍ୟ ବୃହତୋ ବଭୂଧ ॥୨୭॥ ୨୭

ଏଭିର୍ନୋ ଅକୈର୍ଭବା ନୋ ଅର୍ବାତ୍ ସ୍ଵର୍ଣ୍ଣ ଜ୍ୟୋତିଃ ।
ଅଗ୍ନେ ବିଶ୍ଵେଭିଃ ସୁମନା ଅନୀକୈଃ ॥୨୮॥ ୨୮

ଅଗ୍ନିଂ ହୋତାରଂ ମନ୍ୟେ ଦାସ୍ଵତ୍ତଂ ବସୁଂ ସୁନ୍ନୁଂ ସହସ୍ରୋ ଜାତବେଦସଂ
ବିପ୍ରଂ ନ ଜାତବେଦସମ୍ ।

ୟ ଉର୍ଧ୍ଵୟା ସ୍ଵଧ୍ଵରୋ ଦେବୋ ଦେବାତ୍ୟା କୃପା ।
ଘୃତସ୍ୟ ବିଭ୍ରାଷ୍ଟିମନୁବଷ୍ଟି ଶୋଚିଷାଜୁହ୍ଵାନସ୍ୟ ସର୍ପିଷଃ ॥୨୯॥ ୨୯

ଅଗ୍ନେ ତ୍ଵଂ ନୋ ଅନ୍ତମ ଉତ ତ୍ରାତା ଶିବୋ ଭବା ବରୂଥ୍ୟଃ ।
ବସୁରଗ୍ନିର୍ବସୁଗ୍ରବା ଅଜ୍ଞା ନକ୍ଷି ଦ୍ୟୁମଉମଂ ରୟିନ୍ନାଃ ।
ତଂ ତ୍ଵା ଶୋଚିଷ୍ଠ ଦୀଦିବଃ ସୁମ୍ନାୟ ନୂନମୀମହେ ସଖିଭ୍ୟଃ ॥୩୦॥ (୫) ୩୦

ୟେନ ଋଷୟସ୍ତପସା ସତ୍ରମାୟନ୍ନିନ୍ନାନା ଅଗ୍ନିଂ ସ୍ଵରାଭରନ୍ତଃ ।
ତସ୍ମିନ୍ନହଂ ନିଦଧେ ନାକେ ଅଗ୍ନିଂ ଯମାହୁର୍ମନବ ସ୍ତୀର୍ଣ୍ଣବର୍ହିଷମ୍ ॥୩୧॥ ୩୧

ତଂ ପତ୍ନୀଭିରନୁ ଗଚ୍ଛେମ ଦେବାଃ ପୁତ୍ରେର୍ଭ୍ରାତୃଭିରୁତ ବା ହିରଣ୍ୟିଃ ।
ନାକଂ ଗୃଭ୍ଣାନ୍ନାଃ ସୁକୃତସ୍ୟ ଲୋକେ ତୃତୀୟେ ପୃଷ୍ଠେ ଅଧିରୋଚନେ ଦିବଃ ॥୩୨॥ ୩୨

ଆ ବାତୋ ମଧ୍ୟମରୁହଦ୍-ଭୂରଶ୍ୟୁରୟମଗ୍ନିଃ ସପ୍ତତିଷ୍ଠେକିତାନଃ ।
ପୃଷ୍ଠେ ପୃଥିବ୍ୟା ନିହିତୋ ଦବିଦ୍ୟୁତଦଧସ୍ଵଦଂ କୃଣୁତାଂ ଯେ ପୃତନ୍ୟବଃ ॥୩୩॥ ୩୩

ଅୟମଗ୍ନିର୍ବୀରତମୋ ବୟୋଧୀଃ ସହସ୍ରିୟୋ ଦ୍ୟୋତତାମପ୍ରୟୁକ୍ତନ୍ ।
ବିଭ୍ରାଜମାନଃ ସରିରସ୍ୟ ମଧ୍ୟ ଉପ ପ୍ରୟାଦି ଦିବ୍ୟାନି ଧାମ ॥୪॥ ୭୪

ସଂପ୍ରତ୍ୟବଧୁମୁପ ସଂପ୍ରୟାତାଗ୍ନେ ପଥୋ ଦେବୟାନାନ୍ କୃଣୁଧୁମ୍ ।
ପୁନଃ କୃଣ୍ଠାନା ପିତରା ଯୁବାନାନ୍ନାତାଂସୀତ୍ ତୁୟି ତନ୍ତ୍ରମେତମ୍ ॥୫॥ ୭୫

ଉଦୁଧ୍ୟସ୍ତାଗ୍ନେ ପ୍ରତିଜାଗୃହି ତୁମିଷ୍ଠାପୂର୍ତ୍ତେ ସଂ ସୃଜେଥାମୟଂ ଚ ।
ଅସ୍ମିନ୍ନସପସ୍ତେ ଅଧ୍ୟୁତରସ୍ମିନ୍ ବିଶ୍ଵେ ଦେବା ଯଜମାନାଶ୍ଚ ସୀଦତ ॥୬॥ ୭୬

ୟେନ ବହସି ସହସ୍ରଂ ଯେନାଗ୍ନେ ସର୍ବବେଦସମ୍ ।
ତେନେମଂ ଯଜ୍ଞଂ ନୋ ନୟ ସ୍ଵର୍ଦେବେଷୁ ଗନ୍ତବେ ॥୭॥ ୭୭

ଅୟଂ ତେ ଯୋନିରୂଦ୍ଧିୟୋ ଯତୋ ଜାତୋ ଅରୋଚଥାଃ ।
ତଂ ଜାନନ୍ନଗ୍ନ ଆରୋହାଥା ନୋ ବର୍ଧୟା ରୟିମ୍ ॥୮॥ (୭) ୭୮ (୯୭୭)

ତପଶ୍ଚ ତପସ୍ୟଶ୍ଚ ଶୈଶିରା ଋତୁ ଅଗ୍ନେରନ୍ତଃ ଶ୍ଲେଷୋଽସି ।
କଲ୍ଲେତାଂ ଦ୍ୟାବାପୃଥିବୀ କଲ୍ଲନ୍ତ୍ରାମାପ ଓଷଧୟଃ କଲ୍ଲନ୍ତ୍ରାମଗ୍ନୟଃ
ପୃଥତ୍ ମମ ଜ୍ୟୈଷ୍ଠ୍ୟାୟ ସବ୍ରତାଃ ।
ୟେ ଅଗ୍ନୟଃ ସମନସୋଽନ୍ତରା ଦ୍ୟାବାପୃଥିବୀ ଇମେ ।
ଶୈଶିରା ଋତୁ ଅଭିକଲ୍ଲମାନା ଇନ୍ଦ୍ରମିବ ଦେବା ଅଭିସଂବିଶନ୍ତୁ
ତୟା ଦେବତୟାଙ୍ଗିରସ୍ଵଦ୍ ପୁରା ସୀଦତମ୍ ।
ପରମେଷ୍ଠୀ ତ୍ଵା ସାଦୟତୁ ଦିବସ୍ତୁଷ୍ଠେ ଜ୍ୟୋତିଷ୍ଠତୀମ୍ ।
ବିଶ୍ଵେଷ୍ଠେ ପ୍ରାଣାୟାପାନାୟ ବ୍ୟାନାୟା ବିଶ୍ଵଂ ଜ୍ୟୋତିର୍ଯୁକ୍ତ ।
ସୂର୍ଯ୍ୟସ୍ତେଽପିପତିସ୍ତୟା ଦେବତୟାଙ୍ଗିରସ୍ଵଦ୍ ପୁରା ସୀଦ ॥୯॥ ୭୯

ଲୋକଂ ପୃଣ ଛିଦ୍ରଂ ପୃଣାଥୋ ସୀଦ ପୁରା ତୁମ୍ ।
ଇନ୍ଦ୍ରାଗ୍ନୀ ତ୍ଵା ବୃହସ୍ପତିରସ୍ମିନ୍ ଯୋନା ଅସୀଷଦନ୍ ॥୧॥ ୮୦

ତା ଅସ୍ୟ ସୁଦଦୋହସଃ ସୋମଃ ଶ୍ରୀଶକ୍ତି ପୃଶ୍ନୟଃ ।
ଜନ୍ମଲେବାନାଂ ବିଶସ୍ତିଷ୍ଟାରୋଚନେ ଦିବଃ ॥୩॥ ୮୧

ଇନ୍ଦ୍ରଂ ବିଶ୍ୱା ଅବୀବୃଧସ୍ତମୁଦ୍ରବ୍ୟଚସଂ ଗିରଃ ।
ରଥୀତମଃ ରଥୀନାଂ ବାଜାନାଃ ସପୂତିଂ ପତିମ୍ ॥୪॥ ୮୨

ପ୍ରୋଥଦଶ୍ୱୋ ନ ଯୁବସେଃବିଷ୍ୟନ୍ୟଦା ମହଃ ସଂବରଣାଦ୍ୟସ୍ମାତ୍ ।
ଆଦସ୍ୟ ବାତୋ ଅନୁବାତି ଶୋତିରଧ ସ୍ତୁ ତେ ବ୍ରଜନଂ କୃଷ୍ଣମସ୍ତି ॥୫॥ ୮୩

ଆୟୋଷ୍ଟୁ ସଦନେ ସାଦୟାମ୍ୟବତଶ୍ଚାୟାୟାଃ ସମୁଦ୍ରସ୍ୟ ହୃଦୟେ ।
ରଶ୍ମୀବତୀଂ ଭାସ୍ୱତୀମା ଯା ଦ୍ୟାଂ ଭାସ୍ୟାପୃଥିବୀମୋର୍ବତ୍ତରିକ୍ଷମ୍ ।
ପରମେଷ୍ଠୀ ତ୍ୱା ସାଦୟତୁ ଦିବସ୍ତୃଷ୍ଣେ ବ୍ୟଚସ୍ୱତୀଂ ପ୍ରଥସ୍ୱତୀମ୍ ।
ଦିବଂ ଯଜ୍ଞ ଦିବଂ ଦୃଃହ ଦିବଂ ମା ହିଃସୀଃ ।
ବିଶ୍ୱସ୍ତୈ ପ୍ରାଣାୟାପାନାୟ ବ୍ୟାନାୟୋଦାନାୟ ପ୍ରତିଷ୍ଠାୟୈ ଚରିତ୍ରାୟ ।
ସୂର୍ଯ୍ୟସ୍ତାଭିପାତୁ ମହ୍ୟା ସ୍ୱସ୍ତ୍ୟା ଛର୍ଦ୍ଦିଷା ଶଂତମେନ ତୟା ଦେବତୟାଜିରସ୍ୱଦ୍ ଧୁବେ ସୀଦତମ୍ ॥୬॥ ୮୪
ସହସ୍ରସ୍ୟ ପ୍ରମାସି ସହସ୍ରସ୍ୟ ପ୍ରତିମାସି ସହସ୍ରସ୍ୟୋନ୍ନାସି ସାହସ୍ରୋଽସି ସହସ୍ରାୟ ତ୍ୱା ॥୭॥ (୭) ୮୫(୯୩୪)

ଅଗ୍ନେ ଜାତାନଷ୍ଟ ॥୮॥ ରଶ୍ମିନା ସତ୍ୟାୟ ସପ୍ତ ॥୯॥ ରାଜସି ପଞ୍ଚଦଶ ॥୧୫॥
ଅୟଂ ପୁରୋ ଦଶ ॥୧୦॥ ଅଗ୍ନିର୍ମୂର୍ଧା ତ୍ରିଂଶତ୍ ॥୩୦॥ ଯେନ ରକ୍ଷୟୋଽଷ୍ଟ ॥୮॥
ତପଶ୍ଚ ସପ୍ତ ॥୭॥ ସପ୍ତାନ୍ନୁବାକେଷୁ ପଞ୍ଚାଶୀତିଃ ॥୮୫॥

॥ ଇତି ଶୁକ୍ଲୟଜୁଃ କାଶ୍ୟସଂହିତାୟାଂ ଷୋଡଶୋଽଧ୍ୟାୟଃ ॥ ୧୭ ॥

